

Kære Klimabevægelse Medlem og/eller klimainteresserede

Klimabevægelsens næste onsdags hygge- og tema-møder kl. 17-20 på Lyrskovgade 4, 4.sal
De kommende onsdage har vi planlagt følgende temaer:

Onsdag 1. December kl. 17-20 "Vi følger COP16-forhandlingerne"

Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 vil vi drøfte status og forventninger til de igangværende forhandlinger på Klimatopmødet COP16 i Cancun i Mexico.

Onsdag 8. December kl. 17-20

Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 vil vi drøfte status i de igangværende forhandlinger på Klimatopmødet COP16 i Cancun i Mexico. Måske kan vi få online forbindelse til deltagere i Mexico.

Onsdag 15. December kl. 17-20

Hygge fra kl. 17 – og fra kl. 18 vil vi drøfte resultatet (?) fra Klimatopmødet COP16 i Cancun i Mexico.

NYHEDER

4. December. Global Day of Action – Klimademonstration "Der er ingen Planet B"

Dette års version af 12-decembers kampagne-dagen som under COP15 i 2009 tiltrak ca. 100.000 til en stor fælles manifestation i Københavns gader afholdes lørdag den 4. december, startende fra Axeltorv kl. 13.00 og slutter ved Christiansborg ved 15.30/16.00-tiden.

Talere: Trine Pertou Mach, Mellempfolkeligt Samvirke; Palle Bendsen, Miljøbevægelsen NOAH; Henrik Stubkjær, Folkekirkens Nødhjælp; Allan Leegaard, Byggefagenes Samvirke; Mette Gjerskov, Socialdemokratiet; Astrid Krag, Socialistisk Folkeparti; Margrethe Vestager, Radikale Venstre; Per Clausen, Enhedslisten. Læs mere på: <http://klimademo.dk/>

FACEBOOK: <http://www.facebook.com/event.php?eid=107090919361409>

Klimabevægelsen pressemeddelelse: Støt klimasagen og demonstrationsretten den 4. dec

I forbindelse med de netop afsagte domme mod klimaaktivisterne fra Climate Justice Action udsendte Klimabevægelsen i Danmark en presse-meddelelse (uddrag herunder):

Demonstrationsretten og den grundlovssikrede forsamlingsfrihed er og bør være en naturlig del af demokratiet – også i kampen mod klimakrisen. Klimabevægelsen i Danmark betragter det som en selvfølge, at almindelige mennesker kan markere deres frustration over den manglende politiske vilje til at løse de stadigt voksende klimaproblemer. Det er også vigtigt, at klimaaktivister kan skabe ikke-voldelige happenings i det offentlige rum og derved øge opmærksomheden på vores fælles problemer. Under klimatopmødet i København 2009 blev demonstrationsretten udfordret. Først og fremmest af politiets dramatiske overreaktion på en håndfuld urolige deltagere i massedemonstrationen den 12. december. Hele 968 demonstranter – næsten alle fredelige – blev anholdt, bundet og placeret på jorden i adskillige timer i frostvejr og uden tilstrækkelige toiletforhold. De fleste blev derpå sendt til Klimafængslet i Valby og først løsladt dagen efter. Kun fire af disse demonstranter endte med at blive sigtet for uroligheder.

Læs hele pressemeddelelsen hér: <http://www.klimabevaegelsen.dk/doc/presse/stotklimasagen.doc>

SYNSPUNKT: Markant højere benzin-priser vil give mindre biltransport og flytte passagerer til kollektiv transport. Af Klaus Illum, ECO Consult

Klimakommissionen anfører i sin rapport at det danske samfund fortsat kan udvikle sig, og at vi fremover skal have mange flere biler, lastbiler, huse og forbrugsgoder. Kommissionen synes imidlertid ikke at have inddraget det faktum, at Danmarks andel af de oliemængder, der kommer på det internationale marked i de kommende årtier, vil blive stadigt mindre.

Derfor skal omlægningen af først og fremmest vores transportinfrastruktur starte nu.

Den globale årlige råolieudvinding er ikke steget siden 2005, og udvindingen fra de eksisterende oliefelter falder nu med ca. 4% om året. Der forbruges nu 3 tønder olie for hver ny tønde, der findes på land og på store havdybder, og olie fra tjæresand og biomasse kan ikke udfylde det

voksende gab mellem efterspørgsel og udvinding ("Peak Oil problemet"). Hvis vi skal undgå, at dette fører til økonomisk katastrofe, skal vi ikke afvente den tvivlsomme virkeliggørelse af Klimakommissionens vision om, at benzin- og dieslbilerne i en voldsomt voksende bilpark ad åre bliver udskiftet med el-biler. Vi skal derimod bremse væksten i personbil og lastbiltransporten ved at standse investeringerne i nye motorveje og broer. I stedet for at investere i en Femernbro (med et byggelån der p.t. anslås til 40 mia. kr.) skal vi hurtigst muligt elektrificere, forny og udbygge vores jernbaner, og i stedet for at investere i flere motorvejsbaner skal vi udskifte dieselbusserne i byerne med elektriske trolleybusser og sporvogne og bygge netværk af elektriske lokalbaner.

Læs mere om "Peak Oil": "Association for the Study of Peak Oil and Gas - USA" www.aspousa.org
Se og hør også Jeff Rubin, tidligere Cheføkonom i den Canadiske bank CIBC, og hør hans kontroversielle anklage om at den globale økonomiske recession der indtrådte i 2008 i virkeligheden skyldtes "Peak Oil" og den deraf historisk høje oliepris på 147 US dollar. Rubin forudser desuden at globaliserings-projektet med transport af varer på tværs af kloden vil gå i stå som følge af kommende kraftigt stigende olie-priser.

Hør hans tale fra netop afholdte "ASPO 2010 Peak Oil Conference":

<http://aspotv.com/2010-peak-oil-conference/jeff-rubin-keynote-oil-and-the-end-of-globalization/>

Nedtælling til COP 16 – starter mandag 29. November

På mandag går startskuddet til FN's klimatopmøde i Cancun i Mexico, COP 16. Man skal ikke forvente en ligeså højt profileret begivenhed. Antallet af deltagere og tilrejsende journalister er betydelig lavere end i fjor, men konferencen er alligevel af stor betydning for den kommende, internationale indsats over for klimaforandringerne. COP 16, som begynder 29. november og slutter 10. december, vil næppe få besøg af betydende statsoverhoveder. De fleste forhandlingsdelegationer ledes af lavere rangerende ministre, typisk miljø- eller klimaministre. Og pressen holder en halvlav profil. I København havde BBC alene udsendt 20 journalister, men tv-stationen forventer blot en enkelt reporter til Cancun. Man skal ikke forvente en bindende klimaaftale mellem verdens lande. Det mislykkedes i København, og det er reelt ikke på dagsordenen i Cancun. Men de tunge emner vil være de samme i Mexico, som de var året før i Danmark. Det københavnske kompromis, Copenhagen Accord, indebærer blandt andet, at den rige del af verden inden 2020 skulle støtte de fattige lande med 100 milliarder dollar, så de kunne omstille deres produktion og tilpasse sig klimænderingerne. Disse penge er ikke faldet i det forventede tempo, hævder mange ulande, så det vil givetvis blive et varmt emne. I København lovede en række lande, herunder de industrialiserede nationer, at indrapportere, hvad de ville gøre for at reducere deres CO₂-udslip, og hvor store reduktioner, de ville byde ind med, så FN-målet om at holde den globale temperaturstigning nede på under 2 grader kan blive overholdt. Kyoto-protokollen, der regulerer nogle landes CO₂-udslip, udløber i 2012, så der er trods mange landes modstand mod en juridisk bindende aftale, behov for en ny protokol eller aftale. Det vil nogle lande arbejde hårdt på at få seriøst på dagsordenen, mens andre lande vil modarbejde. Et af disse lande kan – Obama eller ej – vise sig at være USA, der vil have store udviklingslande i stærk vækst som Kina og Indien til at tage deres del af ansvaret for klimaet, selv om – som disse lande hævder – de kun har et yderst beskedent medansvar for den udledning af drivhusgasser, som er foregået det sidste århundrede. Der er stadigvæk ret beskedent fokus på, hvem der kommer til at betale den endelige regning, når konsekvenserne af den globale opvarmning for alvor bliver mærkbare for klodens beboere i løbet af de næste årtier.

Kilde: <http://www.klimaupdate.dk/default.asp?newsid=1053&opt=1>

Connie Hedegaard: COP16 handler om finansiering

Der kommer ikke en stor, juridisk bindende aftale ud af klimakonferencen i Mexico, men en mindre pakke af delaftaler er absolut en realistisk mulighed. Det siger EU's klimakommissær Connie Hedegaard ifølge DR.dk forud for FN-klimamødet i Cancun mandag. Hun håber i stedet på en pakke, hvor ilandene leverer klimafinansiering til ulandene. EU er tæt på at have indsamlet den lovede klimastøtte til sårbare ulande på 2,7 milliarder euro årligt i perioden 2010-2012, men Italien mangler stadig at indbetale sit bidrag på 1,5 milliarder kroner. Det problem håber EU at have løst inden COP16. Connie Hedegaard tror også på enighed om en skovpakke, den såkaldte REDD Plus, der stiler mod at halvere fældningen af tropeskov i 2020 og stoppe afskovningen helt i 2030.

"Desuden bør der kunne opnås enighed om klimatilpasning og overførsel af teknologi til ulandene", siger hun.

FN-gruppe: Sæt afgift på flyrejser og CO2

Læg afgift på international transport med fly og skibe, på udledning af CO2 - og måske også på alle finansielle transaktioner. Sådan lyder forslagene fra en arbejdsgruppe under FN's generalsekretær, som netop har fremlagt sin rapport om langsigtet klimastøtte til ulandene.

Gruppen blev ledet af den norske statsminister, Jens Stoltenberg, og Etiopiens præsident, Meles Zenawi. De rige lande lovede under sidste års klimatopmøde i København at rejse 100 milliarder dollar årligt (cirka 550 milliarder kroner) til ulandene fra 2020. FN-gruppens konklusion lyder, at det bliver vanskeligt, men muligt, at mobilisere pengene. Klima- og energiminister Lykke Friis håber, at rapporten kan bidrage med "nye vitaminer" til de brydsomme klimaforhandlinger.

- Der er behov for en bred vifte af kilder. Både offentlige, private og nye innovative kilder skal på bordet, og her tænker jeg blandt andet på bidrag fra international transport, som omtales positivt i rapporten, siger hun. For mange ulande er klimafinansieringen en lakmusprøve på, om de rige lande mener det alvorligt med en ny global klimaaftale. EU's klimakommissær, Connie Hedegaard, er glad for udspillet. Hun finder det meget væsentligt, at arbejdsgruppen vil skabe et system, som gør det muligt at bortauktionere CO2-kvoter. - Det er en vigtig komponent, for at vi kan nå op på de 100 milliarder dollar. Og det er et ret stærkt signal til Japan og Australien, som overvejer at lave et sådant system, til New Zealand, som er ved at bygge det op, og til Kina, som gør sig tanker i forbindelse med næste femårsplan, siger Connie Hedegaard. Forslaget om en afgift på international flytransport flugter med de idéer, lande som Danmark har fremsat om at lægge afgift på flybrændstof. - De siger, en sådan afgift kan give i omegnen af 10 milliarder dollar årligt.

Skønheden ved den slags løsninger er, at man ikke skal omkring alle landes finansministerier og budgetter hvert eneste år, siger klimakommissæren. Steve Herz fra Greenpeace International mener, at de rige lande nu ikke har nogen undskyldning for ikke at opfylde deres løfte om at skaffe penge, så ulandene kan få bistand til at tilpasse sig klimaændringer. Det står nu klart, at det er både teknisk og politisk muligt for regeringer at rejse betydelige beløb af offentlige penge til klimahandling, siger han. Med i FN-gruppens arbejde har været den ansete britiske klimaøkonom lord Nicholas Stern, finansmanden George Soros, den britiske energiminister, Chris Huhne, samt sydafrikanske, indiske og franske politikere.

<http://www.dr.dk/Nyheder/Udland/2010/11/06/071041.htm>

<http://www.u-landsnyt.dk/nyhed/08-11-10/fn-rapport-klimapengene-kan-findes>

FDB's madpyramide skal være klimavenlig

FDB's madpyramide, som danskerne har forsøgt at følge siden 1976, skal have et kritisk eftersyn, oplyser FDB ifølge DR.dk. Ikke kun ernæringsrådene skal gås efter i sømmene. Madpyramiden skal også tage hensyn til klimaet. "Klima var ikke så væsentligt i 1976, som det er i dag. I stedet havde man en mere økonomisk tilgang til pyramiden. Men det skal understreges, at det ernæringsmæssige fortsat vil være det vigtigste. Det er hensigten, at man, når man følger pyramidens anbefalinger, automatisk også vil tage betydelige klimahensyn," siger de ansvarlige for sundhedsområdet hos FDB, Joan Preisler. FDB har sat et større udredningsarbejde i gang, som laves af VIFFOS (Videncenter for Fødevarer og Sundhed) med hjælp fra blandt andet DTU og KU Life (Landbohøjskolen). Det endelige resultat præsenteres i Coops butikker i april 2011.

Byer vil have kæmpevindmøller ved kysterne

København, Århus og tre andre byer har netop præsenteret et stortilet projekt for cirka 200 vindmøller langs danske kyster for Folketingets Energipolitiske Udvalg. Ifølge planen skal op til 170 meter høje møller ned til én kilometer fra kysterne være et alternativ til de udskældte møller på land og de dyre projekter langt ude på havet, skriver Berlingske.dk. "Vi kommer med et projekt, der er 25 procent billigere end den kommende havvindmøllepark ved Anholt. Det giver 12.000 arbejdspladser, og det bringer Danmark tæt på målet om 30 procent vedvarende energi i 2020," siger direktør Lars Therkildsen fra Københavns Energi til Berlingske.dk. Klimaminister Lykke Friis er positiv, og vil tage konceptet med i sin nuværende analyse af udbudsmodellen for de store havmølleparker. Men energiøkonomen Jørn Thulstrup er kritisk, fordi han ikke mener vindmøllerne har nogen samfundsøkonomisk eller klimamæssig fordel, og at initiativet kun er til gavn for vindmølleindustrien.

158 mio. kr. til energiforskning fordelt

Energinet.dk har netop besluttet, hvilke forskningsprojekter, der til næste år får støtte fra forskningsprogrammerne ForskEL, ForskVE og ForskNG. Solceller på lystbåde og kunstig vandkraft er blandt de udvalgte. Solceller på lystbåde i Silkeborg-søerne, videreudvikling af en slags kunstig vandkraft til lagring af el og udvikling af forbrugervenlige intelligente ladestandere til elbiler kan alt sammen blive en del af den danske virkelighed. I hvert fald har Energinet.dk netop besluttet, at støtte alle tre forskningsprojekter gennem ForskEL-, ForskVE- og ForskNG-programmerne, der har en samlet økonomisk ramme på 158 mio. kr. - Vi har haft rigtig mange spændende projekter at vælge mellem i år. Og mange af dem kredser om det intelligente elsystem, Smart Grid, som jo er fremtiden ikke bare for Danmark, men for hele verden, og vi er slet ikke i tvivl om, at potentialerne i alle de valgte forskningsprojekter er virkelig store, siger Kim Behnke, der er forskningschef i Energinet.dk. Energinet.dk modtog i alt 76 ansøgninger om støtte gennem ForskEL, ForskVE og ForskNG. 41 af projekterne støttes. Projekterne fordeler sig med:

- ForskEL: 33 ud af 65 projekter støttes med i alt 130 mio. kr. Se projekterne [ForskEL-projekter](#)
- ForskVE: 5 ud af 7 projekter støttes med i alt 25 mio. kr. Se projekterne [ForskVE-projekter](#)
- ForskNG: 3 ud af 4 projekter støttes med i alt 3 mio. kr. Se projekterne [ForskNG-projekter](#)

ForskEL er et PSO-finansieret forskningsprogram, der har til formål at støtte udvikling og indpasning af miljøvenlige elproduktionsteknologier til net-tilslutning.

ForskVE er rettet mod projekter til udbredelse af mindre VE-teknologier, der i denne sammenhæng er defineret som: Solceller, bølgekraft og biomasse-forgasning.

ForskNG har til formål at udvikle det danske gassystem med henblik på at gøre det muligt at bruge nye gasser som f.eks. biogas og forgasningsgas.

<http://energinet.dk/DA/FORSKNING/Nyheder/Sider/158miokrtilenergiforskningsfordelt.aspx>

Nyt system giver virksomheder mulighed for at bruge strømmen, når prisen er lavest

En softwareløsning, som NOE Energi og greentechvirksomheden Grid Manager står bag, gør det nu muligt for virksomheder at spare mange tusinde kroner uden at gøre en indsats. Løsningen er enkelt. De skal bruge strømmen når den er billigst eller måske endda gratis, nemlig om natten. Det kan det nye energibesparende system gøre for dem. - Hvis en virksomhed for eksempel har en række trucks der skal oplades udenfor normal arbejdstid, så monterer vi et stykke software der kodes til at oplade virksomhedens trucks, når strømprisen er lavest. Det kan betyde op til 10 % besparelse på virksomhedens elregning, forklarer Mogens Birkelund, direktør i Grid Manager. Hos NOE Energi ser man også et stort potentiale i det energibesparende system. - Samarbejdet med Grid Manager, giver os mulighed for at tilbyde kunderne et produkt der ligger fint i tråd med vores energirådgivning, og vi forventer at skabe en besparelse hos en lang række kunder, siger Svend Peter Vestergaard, salgschef hos NOE Energi. Ud over den rent økonomiske fordel fremhæver Svend Peter Vestergaard også det miljømæssigt aspekt ved det nye system.

<http://www.energy-supply.dk/article/view.html?id=56329&ref=newsletter&nls=fe77e201>

Stortest af elbiler i Aalborg Kommune

80 familier i Aalborg Kommune får fra 2011 mulighed for kvit og frit at låne og teste en elbil. Elbilerne er på vej til Aalborg Kommunes gader. Choosev A/S og Aalborg Kommune står bag test, som skal afprøve elbilernes driftssikkerhed og hvordan de passer ind i trafikken. Kommunen bruger 700.000 på projektet, som løber de næste to år. Et bredt deltagerpanel skal give størst mulig viden om muligheder og udfordringer for elbilens fremtid i Aalborg og resten af landet. For Choosev A/S, som ejes af biludlejningsfirmaet Sixt Danmark A/S samt energiselskaberne Syd Energi og SEAS-NVE, handler projektet både om penge og miljøet. - Der er al for meget snak baseret på, hvad folk tror om elbilen, nu vil vi have facts på bordet. Som al anden ny teknologi skal elbilen også lige finde sin plads, siger direktør Henrik Isaksen, Choosev A/S til Nordjyske. I Aalborg Kommune er elbiltesten forankret i det EU-støttede Archimedes projekt, som arbejder med bæredygtig transport. Her er man opmærksom på både fordele og ulemper. - Jeg tror ikke, at elbilen er den eneste løsning. Det er en del af en samlet løsning på at nedbringe vores CO2-udslip i trafikken, siger leder af Archimedes-sekretariatet, Jens Mogensen. Særligt bilernes rækkevidde, som ligger omkring 100 km på en opladning, sætter nogle begrænsninger. Et sted, hvor projektet skal sætte ind er opladning af bilerne. For at reducere omkostningerne ved at have og oplade en elbil, vil projektet informere om fordelene ved at oplade bilen om natten, hvor strømmen er billigst.

<http://www.energy-supply.dk/article/view.html?id=56445&ref=newsletter&nls=fe77e201>

Økonomisk blåstempling af solcelleanlæg fra Spar Nord

Ny lov og lav rente fører til, at det økonomiske rationale bag solcelleanlæg nu får blåstempling af Spar Nord. Ny lov og lav rente betyder, at solcelleanlæg har positiv cashflow allerede fra år et. Med en ny lov, som trådte i kraft d. 4. juni, har ejere af solcelleanlæg haft mulighed for, at modregne egen el-produktion i boligens forbrug, den såkaldte nettomålerordning.

I praksis betyder lovændringen, at el-måleren løber baglæns og afregnes med samme pris, som el-selskabet opkræver. Det betyder, at der er penge at spare ved at investere i solcelleanlæg.

- Vi har det sidste års tid, forsøgt at fortælle alle der gad høre på det, om hvilket fantastisk økonomisk rationale som solceller tilbyder, men ofte er det svært at komme igennem med et salgsbudskab, når man selv er producent. Vi er derfor ovenud henrykte over, at en af Danmarks største banker har lyttet til vores budskab og nu bekræfter vores beregninger, siger direktør i Gaia Solar. Det lave renteniveau er af afgørende betydning for hvor rentabel investeringer i solcelleanlægs er. Da renteniveauet er lavere end prisen på strøm produceret på egne anlæg, vil et lånefinansieret anlæg have en positiv cashflow allerede første år. Fremtidige stigninger i elpriserne vil betyde, at økonomien i et anlæg forbedres

<http://www.energy-supply.dk/article/view.html?id=56449&ref=newsletter&nls=fe77e201>

https://www.sparnord.dk/kampagner/produkt/bolig/090331_miljoerigtig_boligraadgivning/solceller/index?s_cid=bolig+kampagner

Tænk tanken CONCITO skruer op for internationalt samarbejde.

På Rådsmødet i maj 2010 fik bestyrelsen mandat til at nedsætte et "International Advisory Board" for CONCITO, og har styrket sit internationale engagement ved:

- 1)** Strategisk vil CONCITO prioritere det europæiske fokus i sit internationale arbejde, da det vurderes, at der er et betydeligt behov for en stærkere klimainsats fra tænketanke i Bruxelles, at FN-sporet i øjeblikket ligger underdrejet, og at andre gode aktører - heraf flere medlemmer af CONCITO – har bedre forudsætninger for at følge og udvikle dette spor.
- 2)** Konkret har CONCITO givet tilsagn om at indgå aktivt i udviklingen af et globalt initiativ med arbejdstitlen "Open Climate" under ledelse af World Resource Institute (WRI). Initiativet er blandt andet udviklet på opfordring af CONCITO og er i praksis en overførsel af "Annual Climate Outlook" på globalt plan. Ideen er hvert år at kortlægge de eksisterende politikker i verdens førende økonomier for at kunne vurdere, hvor langt fremme vi er med de officielle klimamål. CONCITOs rolle vil blive at tage aktiv del i kortlægningen af de europæiske politikker. Projektet vil blive lanceret i Mexico om 10 dage, hvor der også vil være en arbejdsworkshop mellem parterne.
- 3)** For at sikre tilpas tyngde i opfyldelsen af denne opgave har CONCITO i samarbejde med European Climate Foundation (ECF) taget initiativ til at danne et løst netværk af 12 europæiske tænketanke, der har nogenlunde samme baggrund som CONCITO, dvs. deltagelse af både erhverv, forskere og NGO'er. Netværket mødes første gang i januar 2011.
- 4)** For at sikre at CONCITOs aktiviteter løbende er komplementære og ikke overlappende med andre initiativer har CONCITO fået tilsagn fra ECF, WRI og Climate Policy Initiative (CPI) på direktorniveau om at udgøre et CONCITO International Advisory Board (CIAB). CIAB mødes en gang om året, første gang i foråret 2011.

92-gruppen vil sikre syd-NGOer øget indflydelse på klimaforhandlingerne.

Fem af 92-gruppens medlemmer – Folkekirkens Nødhjælp, Vedvarende Energi (OVE), Ibis, KULU og CARE Danmark – er gået sammen med to internationale organisationer – CAN International og IIED - om et nyt program "Southern Voices Capacity Building Pro-gramme". Programmet vil støtte 11 nationale, seks regionale og tre tematiske klimanetværk, og styrke deres kapacitet til at påvirke beslutningstagere både nationalt og internationalt. Målet er, at civilsamfundets synspunkter får indflydelse både på en ny klimaaftale og på nationale klimapolitikker og -programmer til gavn for fattige og klimasårbare befolkningsgrupper. De deltagende netværk skal bl.a. udarbejde landerapporter med analyse og vurdering af klimapolitikker og klimaprogrammer, både fra nationale regeringer og regionale og internationale institutioner. Landerapporterne skal samles til en international rapport, der udkommer lige inden COP17 i Sydafrika i 2012. "Southern Voices" vil støtte netværkenes aktiviteter vedrørende: Fortalervirksomhed, lobby, oplysning og mediarbejde. Kapacitetsopbygning og organisationsudvikling. Vidensdeling om klimatilpasning, bæredygtig energi, reduktion af udledninger fra afskovning (REDD), samt køn og klimaforandringer.

Programmet følger op på indsatsen omkring COP15, hvor Syd NGO'er fik støtte til inddragelse i klimaforhandlingerne op til og efter klimatopmødet i København gennem projektet "Større deltagelse af udviklings-landene i de internationale klimaforhandlinger". Mange af klimanetværkene i det nye program blev etableret som led i mobiliseringen op til COP15. Det nye program har modtaget en bevilling på 8 millioner kroner fra Udenrigsministeriet. Programmet koordineres af CARE Danmark og løber i godt halvandet år frem til juni 2012. Yderligere oplysninger: www.climatecapacity.org

DONG Energy investerer 2,5 mia. kr. i Nordsø

Sammen med sine licenspartnere og operatøren Hess har DONG besluttet at udbygge Nordsø-feltet Syd Arne yderligere. Udbygningen inkluderer 11 nye brønde og to nye platforme. Den forventede kommercielle reserve ligger på ca. 15 mio. tønder olieækvivalent i DONG Energy's andel og udgøres af både olie og naturgas. Den første olie og gas fra de nye brønde ventes ved årsskiftet 2012-2013. - Den yderligere udbygning af Syd Arne-feltet bidrager til at forlænge dansk selvforsyning af olie og gas. Samtidig opnås en udnyttelse af de investeringer, der allerede er foretaget i den eksisterende Syd Arne-platform og gasrørledningen til land, siger Søren Gath Hansen, koncerndirektør i DONG Energy. DONG Energy ejer 34,4 procent af Syd Arne-feltet, og udbygningen ventes ikke at påvirke de tidligere udmeldte forventninger til det finansielle resultat. <http://www.energy-supply.dk/article/view.html?id=56672>

Verdens største intelligente elsystem testet i Danmark

MILJØTEKNOLOGI. Verdens største intelligente elsystem (Smart Grid) er netop med succes blevet testet i Danmark. Det skriver elnet.dk i en pressemeddelelse. Testen er gennemført i Holsted-området ved Esbjerg, hvor hele distributionsnettet med 13 transformatorstationer mellem 60 kV og 10 kV nettene, fire kraftvarmeværker og 47 vindmøller torsdag blev koblet fra det eksisterende kontrolsystem og i stedet forbundet af avancerede computersystemer i et selvstændigt virtuelt kraftværk. "Det er flere års arbejde, der nu går op i en højere enhed, og vi er meget tilfredse med testens forløb, siger cheffingeniør og projektets ophavsmand Per Lund fra Energinet.dk," og fortsætter: "Den nye teknologi vil på en og samme tid gøre elsystemet mere fleksibelt og sikre, at ressourcerne bliver udnyttet på den mest hensigtsmæssige måde, fordi alle enheder hele tiden bliver udnyttet optimalt, og det øger forbrugernes forsyningssikkerhed." Forskere fra hele verden følger Celleprojektet i Holsted, der er en komplet prototype på et styrings-, regulerings- og overvågningssystem, som kan drive et helt distributionsnet automatisk, fordi vindmøller, kraftvarmeværker og transformatorstationer taler sammen. Testområdet største udstrækning er ca. 50 kilometer fra nord til syd, og der er i alt ca. 28.000 elmålere i området. "Celleprojektet i Holsted tegner nogle utrolig spændende fremtidsperspektiver for det intelligente elsystem, ikke bare i Danmark, men i hele verden. Læs mere: <http://www.csr.dk/hg/cs/artikel.nsf/0/KPN8B5DH7>

Grafisk Hus leverer varer med el-transport

Med indkøb af de første elbiler – herunder en el-lastbil – er KLS kommet et skridt nærmere mod CO2-neutralitet, også hvad angår transport. KLS Grafisk Hus præsenterede den 9. november sine nye elbiler, en Modec el-lastbil til levering af tryksager i hovedstadsområdet, og en Fiat Qubo el-bil, som erstatter en af de hidtidige benzinbiler. Den skal sælgere og direktion deles om. Og ifølge KLS er flere elbiler på vej. Udskiftningen af bilparken sker i samarbejde med Energistyrelsen under Klima- og energiministeriet og Better Place."I 2007 traf vi beslutningen om, at KLS i 2010 skulle være Danmarks mest bæredygtige trykkeri. Det var Al Gore's film, der overbeviste os. Og ved et strategimøde lige efter besluttede vi, at vi ville være en del af løsningen i stedet for en del af problemet," indledte adm. direktør Knud Erik Larsen ved indvielsen. "Det første skulderklap fik vi i 2008 med, hvor vi vandt strategiprisen ved Climate Cup," sluttede han. Energi- og klimaminister Lykke Friis gav KLS det grønne stempel. "Mange kan lære af jeres arbejde, som for alvor får ellastbilerne ud at rulle. <http://www.csr.dk/hg/cs/artikel.nsf/0/KPN8B2JJY>

Klimabevidst.dk giver alle mulighed for gratis besparelser

En ny hjemmeside giver virksomheder adgang til et system med konkrete forslag til klimabesparelser. Det er godt for økonomien og klimaet, og så er det gratis at bruge systemet. Med Klimabevidst.dk kan alle virksomheder opnå gratis besparelser på energiregningen

Klimabevidst.dk indeholder anbefalinger og vejledninger til energibesparelser, som gør det let for helt almindelige virksomheder at spare 20.000-40.000 kr. om året. - Via grønne tiltag kan man styrke sin økonomi og sit brand eksternt og internt blandt medarbejderne, fortæller en af initiativtagerne bag Klimabevidst.dk, Morten Nissen Nielsen, til Energy-Supply. Baggrunden for Klimabevidst.dk er en nyligt offentliggjort rapport fra tænketanken Concito, som afslørede et stort klimamæssigt potentiale i små og mellemstore virksomheder. Desværre er dette potentialet oftest uforløst på grund af mangel på viden og organisation. Det vil Klimabevidst.dk rode bod på. Med konkrete værktøjer i hånden og over 200 guides kan en medarbejder gøres til virksomhedens klimaambassadør. Vedkommende kan gennemgå alle områder, hvor virksomheden kan spare energi og penge. Hver guide indeholder en beskrivelse af hvad initiativet indebærer. Guiden omfatter en liste over initiativets nødvendige investeringer, hvor lang tid det vil tage at gennemføre samt hvad tilbagebetalingstiden og ikke mindst den samlede årlige besparelse er. Endeligt findes oplyses det også hvad CO2-reduktionen vil være. Det hele registreres i klimabevidst.dk's system, som giver et samlet overblik over din virksomheds besparelse. - En medarbejder kan bruge 5-10 timer om ugen til at gå de forslag, som guiden indeholder, igennem. De kan give en stor konkret besparelse på nogle få uger, forklarer Morten Nissen Nielsen. Klimabevidst.dk's guides dækker over alt fra belysning, it og energi over rengøring og kantiner til transport og genbrug. - Dermed kan alle typer virksomheder finde potentielle besparelser, ved at tage systemet til sig på de felter der er relevante for dem, slår Morten Nielsen fast og fortsætter, Alle virksomheder der har afprøvet systemet har oplevet at de kan bruge det. Alle kan komme med forslag til forbedringer og nye guides. Derfor er brugernes feedback afgørende for systemets videre udvikling. Et muligt udviklingspotentiale kunne også være branchespecifikke guides.
<http://www.energy-supply.dk/article/view.html?id=56615>

NYT SOCIALT OG ØKOLOGISK GENBRUG AF BØGER - Gensidig Bibliotek

Gensidig Bibliotek er et rum på Bolsjefabrikken. Det er en "Gratisbutik". Det vil sige at du kan tage: bøger, pjecer, tidsskrifter osv. med hjem eller aflevere dem når du ikke har brug for dem. Du behøver hverken give penge eller at være "aktivist" som modydelse for at tage og bruge dem. Læs mere hér: <http://sortefane.wordpress.com/gensidig/> Adresse: BOLSJEFABRIKKEN, Lærkevej 11, 2400 Kbh. NV, Bygning A på 1. Sal og Bygning B, Stuen.
<http://bolsjefabrikken.com>
Facebook side: <http://www.facebook.com/group.php?gid=151289784908578>

KALENDEREN

29. November. Seminar om CO2 og luftforurening fra skibe

D. 29. november afholder Det Økologiske Råd i tæt samarbejde med Selskabet for Grøn Teknologi og Danmarks Rederiforening en stor international heldagskonference om renere skibsfart.

På konferencen sættes fokus på:

- Skibsfartens bidrag til global opvarmning og sundhedsskadelig luftforurening.
- Muligheder for at nedbringe skibsfartens udslip af CO2 og skadelig luftforurening.
- Den eksisterende og besluttede internationale miljøregulering af skibsfarten.
- Europa Kommissionens muligheder for miljøregulering af skibsfarten.
- Danske erhvervspotentialer ved regulering af skibsfarten.

Konferencen afholdes kl. 9.00 til 17.00 i Ingeniørhuset i København, Kalvebod Brygge 31-33.

Tilmelding: www.ida.dk under Arrangementer, Arrangements nr. **121498** (tryk [her](#))

Mødetilmeldingen tlf.: 33 18 48 18 eller mail til Bente Samsøe på bsa@ida.dk

Konferencen afholdes på engelsk.

29. November. Klimakonference på Den Sorte Diamant om projekt Grøn Generation

Lanceringskonference for "Generation Grøn – danske ungdomspolitikere overtager klimaforhandlingerne". Arrangør: Mellemlfolkeligt Samvirke og Mandag Morgen
Starten på COP16 i Cancun markerer afslutningen for det danske formandskab af klimaforhandlingerne, men nu overtager 6 danske ungdomspolitiske organisationer klimadagsordenen og inviterer til klimakonference i samarbejde med Mellemlfolkeligt Samvirke og Mandag Morgen.

Program for opstartskonference:

Ordstyrer: Lotte Folke, International Redaktør, Information

9.30-10.00 Kaffe/te/frugt

10.00-10.05 Velkomst

v/ Frans Mikael Jansen, Generalsekretær i Mellempfolkeligt Samvirke

10.05-10.35 Videnskab og klimaforandringer – hvad er fup og fakta?

v/ Thomas Færgeman, Direktør, Concito.

10.35-10.55 Klimaforandringer, magt og politik – hvad er på spil og for hvem?

v/ Per Meilstrup, Klimadirektør Mandag Morgen.

10.55-11.15 Dansk Erhvervsliv og klimaforhandlingerne

v/ Anne Gadegaard, Rådgiver Global TBL Management, Novo Nordisk A/S.

11.15-12.00 Debat

v/ Thomas Færgeman, Per Meilstrup og Anne Gadegaard

12.00-12.40 Frokost, der serves sandwich

12.40-13.30 Tre snapshots fra virkeligheden

v/ Liv Helstrup Østergaard, CARE, Jakob Fjalland, WWF, Kirsten Hjørnholm Sørensen, Mellempfolkeligt Samvirke.

13.30-13.45 Kaffe

13.45-14.30 Klima anno 2030 - hvordan vil vi om 20 år se tilbage på klimadebatten?

v/ Martin Kruse, Fremtidsforsker Institut for Fremtidsforskning.

14.30-15.00 Refleksion over dagens oplæg – input til arbejdet i Generation Grøn?

v/ Jakob Engel Schmidt, Formand, VU, Morten Kornbech Larsen, Klimaordfører, KU, Pelle Dam, formand, SFU, Peter Hummelgaard, Formand, DSU, Simon Dyhr, Formand, RU, Mikkel Kruse Olsen, Miljø- og energiordfører, LAU.

Yderligere oplysninger om projekt Generation Grøn: Kirsten Hjørnholm Sørensen

Arrangementet foregår på dansk og er åbent for alle.

Tilmelding til std@ms.dk med information om, hvilket parti du er medlem af.

Sted: Den Sorte Diamant, Søren Kierkegårds Plads 1, København

Link: <http://ms.dk/sw182661.asp>

30. November. Shaping Sustainable and Just Transitions towards more open and socially inclusive foresight processes

Professor Malcolm Eames, Low Carbon Research Institute, Welsh School of Architectures, Cardiff University

Date: Tuesday 30th November 13-15pm. *All welcome.*

Venue: Building 11.2: Gl. Nat. Fagsal. Roskilde University.

Department of Environmental, Social and Spatial Change.

1. December. Det 4. forberedelsesmøde til global klimaaktionsdag 4. December 2010

Baggrund: Lørdag den 4. december er der indkaldt til global klimaaktionsdag midt under klimatopmødet i Cancun, Mexico. Og selvfølgelig skal det også manifestes i København.

Derfor inviterer vi alle interesserede til forberedelsesmøde onsdag den 1. december kl. 17-19.

Det foregår i Mellempfolkeligt Samvirkes lokaler, Fælledvej 12, Nørrebro.

Kontakt: Jørn Andersen, demo@klimademo.dk, TLF: 40300210

Se hjemmesiden: <http://klimademo.dk/>

1. December: Vil en klimalov styrke klimaindsatsen i kommunerne? / Århus

Debatmøde om en klimalov for Danmark

Onsdag 1.12. 2010 kl. 18.30 - 21.30, Hovedbiblioteket, Mølleparken, Århus C

Program

*Klimapolitik efter COP15 – i Danmark og EU v. Gunnar Boye Olesen, Vedvarende Energi

*NOAHs forslag til en klimalov v. Kim Ejlersen, NOAH

*Perspektiver for kommunerne v. Pernille Aagaard Truelsen, Advokatfirmaet Energi & Miljø

*Århus Kommune CO2 neutral i 2030 v. Jan Nielsen, klimachef, Århus Kommune

*Hvad er der i det for kommunerne?

Paneldebat med: Christian Kloppenborg-Skrumsager (V) fmd. f. Plan og Miljøudvalget, Kolding Kommune; Hans Okholm (SF), fmd. f. Plan-, Miljø- og Klimaudvalget, Silkeborg Kommune

Pernille Aagaard Truelsen, Advokatfirmaet Energi & Miljø; Jan Nielsen, klimachef, Århus Kommune; Hans Pedersen, redaktør, Vedvarende Energi; Kim Ejlertsen, klimakoordinator, NOAH
Ordstyrer Palle Bendsen.

Se mere om program og baggrund på www.klima-sos.dk/arrangementer

Arrangører: Miljøbevægelsen NOAH i samarbejde med INFORSE og Vedvarende Energi
Europa-Nævnet har støttet arrangementet økonomisk.

Gratis adgang, men gerne tilmelding til 70 22 30 66 el. kontakt@klima-sos.dk

4. December. Global Day of Action – Klimademonstration ”Der er ingen Planet B”

Dette års version af 12-decembers kampagne-dagen som under COP15 i 2009 tiltrak ca. 100.000 til en stor fælles manifestation i Københavns gader afholdes lørdag den 4. december, startende fra Axeltorv kl. 13.00 og slutter ved Christiansborg ved 15.30/16.00-tiden.

Hovedparolen er "**Der er ingen planet B**".

Læs mere på: <http://klimademo.dk/>

6. December. Trafikværkstedet: NGO-vision om trafik-planlægning i København/Sjælland.

Tegnestuon BIG ved Søren Martinussen vil fremlægge tegnestuens Loop City projekt på mødet
Sted: Kl. 19-21.30, Miljøpunkt Indre By-Christianshavn, Rådhuspladsen 77, st.tv.

Læs mere: <http://a21.dk/blog/trafikvaerkstedet>

8. December. Cradle to Cradle byudviklingsseminar.

Til seminaret har vi inviteret en række cutting edge Cradle to Cradle pionerer fra Holland og Østrig til at inspirere os med spændende og innovative løsninger:

Philips, arkitektvirksomheden RAU, algeplatforms-producenten Ecoduna og byen Venlo.

Seminaret er arrangeret i samarbejde med 2100.nu, der er et storstilet miljøprojekt med ambitioner om at gøre Østerbro i København til en sand bæredygtig bydel. De appellerer til virksomheder om at gå i dialog med boligforeninger og butikker i området for at udvikle nye klima- og miljøstrategier, der kan indgå i Københavns samlede klimastrategi. Seminaret har fokus på løsninger der kan bidrage til at Østerbro bliver en Cradle to Cradle bydel.

Sted: NCC, Tuborg Havnevej 15, 2900 Hellerup d. 8. dec. 2010 kl 15.00 - 18.30

[Se program og tilmeldingsmulighed](#). Seminaret er gratis, men tilmelding er påkrævet.

11-12. December. Transition Træning / FLYTTET TIL 2011

Se mere på <http://transitiondenmark.ning.com/events/event/listUpcoming>

15. December. Deadline for ansøgning til deltagelse i Permakultur Workshop i Tyskland.

Workshoppen finder sted 5-14 Maj 2011 i Økosamfundet Sieben Linden:

<http://www.siebenlinden.de/> Intro: This workshop is directed towards everyone who is interested in sustainable lifestyles but has not yet found an easy access to the topic, people working in some area of sustainability as well as those who live in sustainable projects or want to found one / live in one and apply permaculture methods there". Arrangør: Global Ecovillage Network Europe.

Gratis deltagelse og dækning af rejser for deltagere fra EU-lande, herunder Danmark.

Læs mere: <http://gen-europe.info/>

2011

Lørdag 5. Marts. Forårsmøde i Klimabevægelsen.

Oplæg ved Dan Jørgensen (S), Medlem af Europa-Parlamentet.

Tid: Kl. 13 – 17.

Denne og tidligere nyheds emails kan du finde på <http://www.klimabevaegelsen.dk/nyhedsbrev>

Her kan du også gratis tilmelde dig nyhedsbrevet, hvis du ikke allerede modtager det.

Hvis du skriver til sek@klimabevaegelsen.dk så kan du bede om at modtage nyhedsbrevet uden at være medlem af Klimabevægelsen.

Vil du have tilføjet en klima-nyhed, et klima-arrangement eller andre ting du vil dele med Klimabevægelsens medlemmer i Klimabevægelsens nyhedsbreve, så skriv til sek@klimabevaegelsen.dk